

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 13626

Tarih : 11.08.2025

10/3082

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye genelindeki cezaevlerinde, özellikle siyasi tutukluların bulunduğu yüksek güvenli kurumlarda, son dönemde sağlık hakkına erişimin engellenmesi, tahliyelerin keyfi biçimde ertelenmesi, iletişim ve görüş haklarının kısıtlanması, anadil kullanımına yönelik yasaklar ile kadın tutukluların özel ihtiyaçlarının karşılanmaması gibi çok sayıda hak ihlali iddiası kamuoyuna yansımaktadır. Bu iddiaların araştırılması amacıyla gerekli politika ve denetim mekanizmalarının belirlenmesi için Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz.

Salihe AYDENİZ

TBMM İdari Amiri

Mardin Milletvekili

Cezaevlerinde yaşanan sorunlar, doğrudan başvuru mekanizmalarının cezaevi idarelerince engellendiği, dilekçelerin işleme alınmadığı ve bu nedenle hak ihlallerinin çoğunlukla aileler ve avukatlar aracılığıyla dışarıya ulaşabildiği yönündeki bilgilerle birlikte değerlendirildiğinde, sistematik ve süreklilik arz eden bir durumla karşı karşıya olduğunu göstermektedir.

En ağır ihlallerin başında sağlık hakkına erişimin engellenmesi gelmektedir. Ağır hasta tutukluların tedaviye ulaşmaları, ağız içi arama, çıplak arama, kelepçeli muayene gibi insan onuruna aykırı uygulamaları reddetmeleri gerekçe gösterilerek engellenmekte, hayati risk taşıyan ameliyat ve tedaviler bu nedenle ertelenmektedir. Kimi zaman doktorun bile kelepçeli muayeneye onay vermemesine rağmen kolluk güçlerinin ısrarı ile tedavi hakkı fiilen ortadan kaldırılmaktadır. Bu durum, özellikle yaşamı tehdit eden hastalıkları bulunan tutuklular açısından, açık bir şekilde ölüme mahkûm etme anlamına gelmektedir. Benzer şekilde, Adli

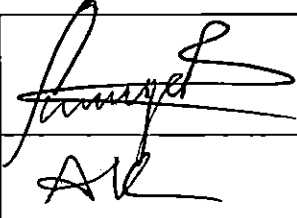
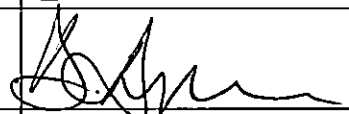
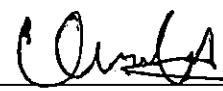
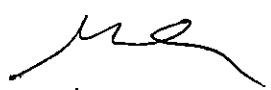
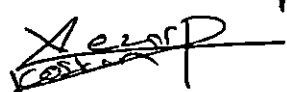
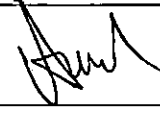
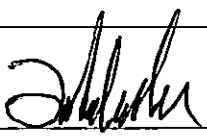
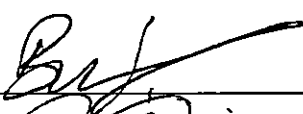
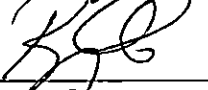
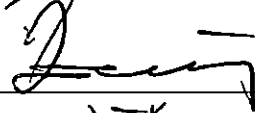
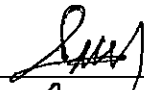
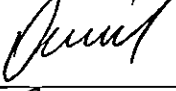
Tıp Kurumu'nun tek başına yaşamını sürdüremeyecek, bakıcıya muhtaç tutuklular için "tek başına kalabilir" yönünde raporlar vererek tahliyeleri engellediği iddiaları, kurumun tarafsızlığına ve kararlarının bağımsızlığına dair ciddi soru işaretleri yaratmaktadır.

Tahliyelerin engellenmesi yalnızca sağlık durumu ağır olanlarla sınırlı değildir. Otuz yılını doldurmuş, infaz süresini tamamlamış çok sayıda tutuklunun, somut delile dayanmayan ve neredeyse uygulanma ihtimali bulunmayan "örgütle ilişkisinin devam ettiği" gibi gerekçelerle serbest bırakılmadığı, infazlarının yakıldığı yönünde bilgiler mevcuttur. Bu tür keyfi uygulamalar, ceza infaz sisteminin temel ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Bunun yanı sıra, özellikle Y ve S tipi yüksek güvenlikli cezaevlerinde tutukluların günde 22 saate varan sürelerde tek kişilik hücrelerde tutulduğu, aile görüşlerinin engellendiği ve iletişim haklarının keyfi biçimde sınırlandığı belirtilmektedir. Bu koşullar, ulusal ve uluslararası hukukta güvence altına alınan haberleşme özgürlüğü ve insan onuruna yakışır muamele ilkesini doğrudan ihlal etmektedir. Anadil hakkı konusunda da ciddi sorunlar yaşandığı, bazı cezaevlerinde aile görüşmelerinde Kürtçe konuşmanın yasaklandığı, görevlilerin bu yönde müdahalelerde bulunduğu ifade edilmektedir.

Kadın tutuklular açısından ise durum daha da ağırdır. Bahsedilen hak ihlallerinin yanı sıra hijyen malzemelerine erişimin engellenmesi, ihtiyaç duyulan malzemelerin cezaevi idaresince temin edilmemesi ya da kantinlerde fahiş fiyatlarla satılması gibi uygulamalar, kadın olmanın getirdiği özel ihtiyaçların karşılanmaması anlamına gelmektedir.

Tüm bu iddialar, yaşam hakkı, sağlık hakkı, haberleşme özgürlüğü, anadil hakkı ve insan onuruna yakışır muamele ilkesinin ihlal edildiğini ortaya koymaktadır. Cezaevlerinde yaşanan bu ihlallerin boyutunun ve niteliğinin tespit edilmesi, sorumluların belirlenmesi, ulusal ve uluslararası yükümlülöklere aykırı uygulamaların sonlandırılması, cezaevlerinde insan haklarına uygun koşulların sağlanması amacıyla bir Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11			
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	